

INFORMACE Z ČESKÝCH ČASOPISŮ č. 1/2019

Výběrová rešerše z Pedagogické bibliografické databáze. Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Aktuálne stratégie využitia Braillovoho notového písma a štandardného notopisu u žiakov so zrakovým postihnutím = Current strategies for the use of Braille font and standard notation for pupils with visual impairment / Margaréta Osvaldová - - slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Speciální pedagogika : časopis pro teorii a praxi speciální pedagogiky -- ISSN 1211-2720 -- Roč. 28, č. 2 (2018), s. 159-172.

Pro žáky se zrakovým postižením má hudba kompenzační a integrační úlohu. Na Slovensku se systém péče o žáky se zrakovým postižením, kteří mají zájem o hru na hudební nástroj, realizuje na všech stupních a typech uměleckých škol. Schopnost osvojit si Braillovu notaci je důležitou složkou hudebního vzdělání. Popsán je princip fungování Braillova notopisu a rozdíl mezi aplikací Braillova notopisu a standardního hudebního písma. Autorka poukazuje na využití hudebních pomůcek, mobilních aplikací a počítačových programů, které ulehčují nejen čtení not v Braillově hudebním písmu nebo standardním notopisu, ale i jejich osvojování, komponování, instrumentální aranžování a nahrávání vlastních hudebních skladeb.

speciální pedagogika ; zrakově postižený ; nevidomý ; základní umělecká škola ; hudba ; nástrojová hra ; znak ; slepecké písmo ; žák ; kompenzační vzdělávání ; integrace žáka ; pomůcky žáka ; mobilní technologie ; počítačové aplikace ; didaktické využití počítače ; výukový software ; informační technologie ; Slovensko ; noty ; hudební skladba

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/471290>

2.

Analogie v matematice a jejich didaktické využití / Josef Polák -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy: 12

In: Matematika, fyzika, informatika : časopis pro výuku na základních a středních školách -- ISSN 1210-1761 -- Roč. 27, č. 5 (listopad-prosinec) (2018), s. 321-333.

V úvodní části příspěvku autor vysvětluje pojem analogie v matematice, její druhy (intuitivní analogie, strukturní analogie) a definici tří druhů usuzování (vytváření úsudků). Následuje klasifikace základních didaktických využití analogií ve výuce středoškolské matematiky a jejich typické příklady. Hlavní část příspěvku objasňuje a na příkladech ilustruje význam analogií jako užitečných heuristických strategií pro řešení matematických a aplikačních úloh. Závěrečná část příspěvku pojednává o užití strukturních analogií ve výuce matematiky a uvádí příklady jejich užití.

matematika ; výklad ; didaktika ; pojem ; úsudek ; řešení úloh ; střední škola ; analogie ; definice

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/471078>

3.

Berte život jako úžasné dobrodružství / Martina Chrastinová ; [Autor interview] Olina Táborská -- cze

In: Týdeník školství -- ISSN 1210-8316 -- Roč. 26, č. 36 (2018), s. 5.

Rozhovor s Martinou Chrastinovou, která učí angličtinu na Obchodní akademii Olgy Havlové, Odborné škole a praktické škole v Janských Lázních pro studenty s fyzickým handicapem, o organizování jejich praxe ve Velké Británii v rámci programu Evropské unie Erasmus. Díky projektu, který M. Chrastinová vytvořila, absolvovali žáci těchto škol vzdělávací workshopy na Tellus College v Plymouthu. Své žáky

s různým tělesným postižením do Velké Británie M. Chrastinová také doprovází.

speciální školství ; speciální vzdělávací potřeby ; speciální pedagogika ; postižený ; tělesně postižený ; tělesný handicap ; střední škola ; odborná praxe ; výměna studentů ; mezinárodní výměna ; tvůrčí dílna ; Erasmus ; Evropská unie ; Velká Británie

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/471248>

4.

Dopady povinného předškolního vzdělávání na organizační a personální zajištění a výchovně-vzdělávací činnost MŠ za 1. pololetí školního roku 2017/2018 : shrnutí hlavních zjištění

In: Informační bulletin ČŠI -- Roč. [4], č. 2 (září) (2018), s. 22-24.

Podrobné informace o povinném posledním roku předškolního vzdělávání. Procentuální vývoj počtu dětí. Nepodařilo se zapojit všechny děti, zejména ty, které pochází ze sociálně a ekonomicky znevýhodněných rodin. O individuální vzdělávání není velký zájem. V rámci individuálního vzdělávání není dostatečná podpora dosahování očekávaných výstupů, není stanoven žádný způsob ověřování. V šetření byly zmíněny problémy kolem spádovosti. Docházelo k nedostatečné spolupráci školy a zřizovatele. Závěr zpráv je věnován omlouvání absencí a adaptaci nových dětí.

mateřská škola ; předškolní výchova ; předškolní dítě ; předškolní věk ; organizace výuky ; výchovně vzdělávací proces ; legislativa ; povinná školní docházka ; školský zákon ; dítě ; vyučující personál ; sociálně znevýhodněný ; přípravný ročník ; statistická data ; školní adaptace ; spolupráce ve výchově ; Česko ; absence ; individuální vzdělávání ; zřizovatel

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/471308>

5.

Inventář geriatrické úzkosti (GAI) a jeho zkrácená verze GAI-SF : česká normativní studie / Radek Heissler, Miloslav Kopeček, Nancy A. Pachana, Vanda Franková, Hana Štěpánková Georgi -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Československá psychologie : časopis pro psychologickou teorii a praxi -- ISSN 0009-062X -- Roč. 62, č. 5 (2018), s. 462-476.

V posledních letech je kladen značný důraz na diagnostiku úzkosti, která je podle některých autorů jednou z nejčastějších psychických poruch ve stáří. Je vyzdvihována nutnost kvalitního nástroje zaměřeného na úzkost u seniorů z důvodu např. vyššího rizika infarktu a úmrtí, komorbidity s depresí i horší kvality života. Autoři představují inventář Geriatric Anxiety Inventory (GAI) vytvořený za účelem snadné administrace v jakémkoliv kontextu pomocí 20 položek. Pro screeningové účely byla vytvořena i jeho kratší, pětipoložková, verze, která dovede rozlišit pacienty s úzkostí a pacienty bez ní. Její prověření v ČR řešilo Psychiatrické centrum Praha/Národní ústav duševního zdraví. Výsledky hodnocení zkráceného inventáře v tabulkách.

starší člověk ; úzkost ; psychika ; dotazník ; stáří ; psychologie ; deprese ; diagnostika ; screening ; kvalita života

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/471113>

6.

Moderní výuka dějepisu žáky baví / Romana Slaninová -- cze

In: Týdeník školství -- ISSN 1210-8316 -- Roč. 26, č. 38 (2018), s. 5.

Tipy pro výuku dějepisu na prvním stupni základní školy. Vhodné začít s historií na tzv. malých dějinách, tj. dějinách rodiny nebo obce, kdy děti mohou pátrat po svých kořenech nebo hledat pamětníky určitých událostí. Důležité jsou také návštěvy muzeí. Dějepis by měl vychovávat nejen ke správnému historickému vnímání, ale také k estetice, k etickým hodnotám a měl by pomáhat dětem učit se kritickému myšlení. Důležitá je komunikace mezi učiteli a vedením školy pro podporu blokové výuky a propojování předmětů.

základní škola ; první stupeň ; inovace ve vzdělávání ; dějepis ; výuka ; blokové vyučování ; muzeopedagogika ; estetická výchova ; etika ; kritičnost ; komunikace ; školní prostředí ; ředitel školy ; kritické myšlení

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/471415>

7.

Návrh systému vzdělávání pracovníků OSPOD / Oldřich Matoušek, Hana Pazlarová -- cze

In: Fórum sociální práce -- ISSN 2336-6664 -- Roč. [8], č. 1 (2017), s. 39-58.

Příspěvek v úvodu charakterizuje profesi sociálního pracovníka OSPOD (orgánů sociálně-právní ochrany dětí) a předkládá výčet znalostí, dovedností a kompetencí potřebných pro výkon profese. Dále přináší přehled nejnáročnějších úkolů a situací, které musí pracovník OSPOD během výkonu svého povolání řešit. Zabývá se otázkou kvalifikace a kvalifikační úrovně sociálních pracovníků OSPOD dle Evropského rámce kvalifikací. Analyzuje kurikula příslušných studijních oborů vyšších odborných škol a vysokých škol z pohledu jejich relevantnosti pro kvalifikaci pracovníků OSPOD. Přináší přehled vzdělávacích kurzů pro sociální pracovníky akreditovaných Ministerstvem práce a sociálních věcí a shrnuje výsledky šetření mezi 44 pracovníky OSPOD Severomoravského kraje zaměřeného na jejich

vzdělávací potřeby. Na základě zjištěných výsledků navrhuje změny ve vzdělávání pracovníků OSPOD.

vzdělávání ; vyšší odborná škola ; vysoká škola ; kurikulum ; další vzdělávání ; sociální pracovník ; sociální práce ; profesní profil ; kvalifikace ; způsobilost ; průzkum ; potřeba ; Orgán sociálně-právní ochrany dětí ; Severomoravský kraj

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/471294>

8.

Nikdy nebudu dost dobrá / Matyáš Zrno -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy: 1

In: Psychologie dnes -- ISSN 1212-9607 -- Roč. 24, č. 10 (říjen) (2018), s. 20-23.

Článek vznikl s využitím knihy Karyl McBride *Budu vůbec někdy dost dobrá? Rádce pro dcery narcistických matek*. Terapeutka Karyl McBride uvádí příběhy dcer, které vypovídají o charakteristikách svých narcistních matek. Tyto ženy nedovedou projevit uznání, lásku a pozornost; jsou to tzv. okázalé extrovertní matky, matky zaměřené na výkon, matky s psychosomatickými projevy, závislé matky, matky emočně nenaplněné nebo kruté. Jaké životní strategie si musely vytvořit dcery těchto žen, mají se zavděčit nebo sabotovat? Protože Karyl McBride byla sama dcerou narcistní matky, může věrohodně popsat své pocity a hlavně poradit, jak na to.

dcera ; matka ; mateřská deprivace ; mateřské chování ; vztah matka-dítě ; osobnost ; psychologie osobnosti ; narcismus ; emocionální narušení ; odcizení ; frustrace ; nespokojenost ; zvládání

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/471368>

9.

Revoluce ve výuce informatiky / Táňa Pikartová -- cze

In: Týdeník školství -- ISSN 1210-8316 -- Roč. 26, č. 32 (2018), s. 3.

Informace o projektu iMyšlení, který má přinést zásadní inovaci ve výuce informatiky v mateřských, základních a středních školách. Informatiku, programování a robotiku ve výuce podpoří jedenáct nových učebnic v rámci vládního programu Strategie digitálního vzdělávání. Hlavním cílem je naučit děti myslet, řešit základní algoritmy a naučit je vytvářet postupy řešení. V mateřských školách se začíná s jednoduchými programovatelnými roboty, na prvním stupni ZŠ si děti hrají s robotickými stavebnicemi, na druhém stupni už žáci zvládnou v rámci programování pokročilejší příkazy. Na střední škole studenti-programátoři konstruují roboty, dálkově řízená vozidla nebo domácí automatická zařízení.

informační technologie ; informační gramotnost ; informatická výchova ; inovace ve vzdělávání ; mateřská škola ; základní škola ; střední škola ; učebnice ; projekt ; informatika ; programování ; robotika ; počítač ; počítačová gramotnost ; počítačové vědy ; školská politika ; program ; algoritmus ; stavebnice ; hračka ; digitální vzdělávání

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/471100>

10.

Rukopisy zahraničních misionářů z řad Tovaryšstva Ježíšova /

Alena Richterová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Dějiny a současnost : kulturně historická revue -- ISSN 0418-5129 -- Roč. 40, č. 10 (2018), s. 22-23.

V Jezuitském řádu byly osudy jeho členů vždy v rukou nadřízených, kteří podle povahových rysů a schopností každého rozhodovali o jeho

zapojení do řádových aktivit. Rozhodovali i o zahraničních misiích a vybírali adepty k šíření víry do protestantského Německa, Skandinávie, Ruska i do Afriky, Asie a Ameriky. Článek se zabývá rukopisy uloženými ve fondech Národní knihovny v Praze, které jsou učebnicemi jazyků - slovíček i gramatiky - zemí, kam vedly kroky jezuitských misionářů. Jsou zde i rarity, jako např. španělská učebnice jazyka peruánských Indiánů Quechua nebo materiály pro šíření katolictví v Laponsku. Článek zmiňuje i konkrétní jezuitské misionáře, mezi nimi Ignáce Tirše a jeho rukopis Codex pictoricus Mexicanus, ve kterém seznamuje s indiánským kmenem Pericú ve Střední Americe. Doplněno ilustracemi přetištěnými z rukopisů.

církev ; katolicismus ; dějiny ; náboženská organizace ; víra ; historické hledisko ; Národní knihovna České republiky ; jezuité ; misie ; misijní činnost ; rukopis

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/471517>

11.

Svobodný Martin, obránce žen, nepřítel husitů / Martin Nejedlý -- cze

In: Historický obzor : časopis pro výuku dějepisu a popularizaci historie -- ISSN 1210-6097 -- Roč. 29, č. 11-12 (listopad-prosinec) (2018), s. 242-251.

Příspěvek se věnuje analýze pětidílného veršovaného díla diplomata a mecenáše umění Martina Le Franc z roku 1442, v originále nazvaného Champion des dames, které autor věnoval burgundskému vévodovi. V úvodu se zabývá nejčastěji citovanou částí, verši, které vyvracejí pověry o tom, že by ženy posedlé ďáblem opravdu létaly na koštěti. Uvádí, že celý spis je vášnivou obhajobou žen, a tím i důležitým mezníkem v literární polemice o roli žen ve společnosti a lidských dějinách probíhající ve středověku. Příspěvek se věnuje více částem

díla, které dává do kontextu s životními osudy a politickými postoji autora díla i společenskou atmosférou jeho doby.

dílo ; obsahová analýza ; dějiny středověku ; žena ; role ; společnost ; postoj ; politika ; biografie ; dějepis ; Champion des dames ; Burgundsko ; středověká literatura ; století 15

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/471629>

12.

Téma nenávistné projevy do školní prevence rozhodně patří /

Michal Kaderka, Ingrid Emmerová, Kamil Kopecký -- cze --

Obsahuje bibliografické odkazy: 7

In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky -- ISSN 2336-3436 -- Roč. 5, č. 6 (2018), s. 33-39.

Série tří článků z oblasti školní prevence se zabývá nebezpečnými jevy a hrozbami objevujícími se mezi žáky. Jedná se o nenávistné projevy, internet a jeho rizika a nový druh rizikové výzvy Momo Challenge. Nenávistný projev neboli hate speech může mít několik forem; nejčastěji se řeší urážky a vyhrůžky v digitálním prostředí. Autor některé z nich uvádí a radí, jak se bránit a jak jim předcházet. Autorka druhého textu se zabývá riziky na internetu ve vztahu k dětem a mládeži: závislostní rizika (netoholismus), sebeodhalování, nevhodný obsah, kyberšikana, kyberstalking, happy slapping, outing, kybergrooming, sexting, sextortion. Prostřednictvím sociálních sítí se začal rozšiřovat nový druh rizikové výzvy - Momo Challenge, který podrobně popisuje autor třetího článku.

školní prostředí ; školní společenství ; žák ; riziková skupina ; chování skupiny ; sociální chování ; sociální prevence ; nenávist ; internet ; informační technologie ; virtuální realita ; software ; počítač ; kyberšikana ; sociální síť ; rizikové chování ; stalking ; sexting ; kybergrooming ; kyberprostor ; YouTube

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/471410>

13.

Vyvození Allenova pravidla ve výuce přírodopisu = The Deduction of Allen's rule in Science Teaching / Lenka Pavlasová, Lukáš Rokos, Zuzana Cábellová, Milena Mikesková, Štěpánka Zikmundová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Biologie, chemie, zeměpis : časopis pro výuku přírodovědných předmětů na základních a středních školách -- ISSN 1210-3349 -- Roč. 27, č. 4 (2018), s. 12-18.

Allenovo pravidlo propojuje zoologii s ekologií a říká, že teplokrevní živočichové žijící v chladných oblastech mají kratší končetiny a menší tělní výběžky než podobní živočichové z teplých oblastí. To má důležitý vliv na jejich termoregulaci. Autoři předkládají návrh hodiny přírodopisu, kdy si žáci vyvozují toto pravidlo sami na základě vlastní teoretické badatelské činnosti. Jednotlivé etapy žákovské činnosti jsou podpořeny úkoly v pracovních listech a žáci pracují nejprve individuálně, v druhé části hodiny potom ve skupinách. Po každé úloze probíhá kontrola postupu a správnosti plnění úkolů učitelem. Příklad induktivní výuky (vyvozování obecného na základě dílčích poznatků), která je v českých školách využívána jen v malém rozsahu.

přírodopis ; zoologie ; živočich ; učivo ; vyučovací metoda ; individuální práce ; skupinová práce ; pracovní sešit ; badatelsky orientovaná výuka ; induktivní metoda ; práce žáka ; Allenovo pravidlo

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/471421>

14.

Zabezpečení na stáří : koncept rizik a strategií jejich eliminace /
Pavol Frič, Petr Witz, Michaela Šmídová -- cze -- Obsahuje
bibliografické odkazy

In: Fórum sociální práce -- ISSN 2336-6664 -- Roč. [8], č. 2 (2017), s.
9-23.

Príspevek se zabývá fenoménem zabezpečování na stáří v jeho komplexnosti. Zabývá se konceptem rizik stáří, společensky konstruovaným a individuálně vnímaným ideálem stáří a dále individuálními strategiemi eliminace zmíněných rizik. Věnuje se jednotlivým ideálům stáří či stárnutí (relaxační, úspěšné, produktivní, zdravé, pozitivní, aktivní) z hlediska jejich ambic v oblasti oddalování stáří a adaptace na stáří, vyjmenovává rizika stárnutí a stáří: zdravotní, sociální a existenční a jejich úrovně a nejvíce se věnuje strategiím zvládnání rizik stáří: strategiím finančním a pracovním, strategiím rodinných investic, strategiím adaptace životního stylu a adaptace domácnosti, strategiím sociálních investic, duchovním strategiím a strategiím Laissez Faire.

stáří ; starší člověk ; riziková skupina ; zvládnání ; koncepce ; strategie ; prevence ; riziko ; ideál

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/471499>

15.

Zkoušení, nebo výslech? / Daniela Kramulová -- cze

In: Rodina a škola [cze] -- ISSN 0035-7766 -- Roč. 65, č. 8 (říjen)
(2018), s. 22-23.

Ústní zkoušení není oblíbené u žáků ani u části pedagogických odborníků. Ti zmiňují především napětí, stres a trému, což zhoršuje schopnost logického uvažování a aktivuje především mechanickou

paměť. Vystoupení před třídou může provázet strach ze selhání, nejistotu a trému žáka může zvyšovat učitel svými zásahy do zkoušení; například ironie učitele tlumí vybavovací schopnosti paměti, nápadná pochvala vyvolá emoční vzrušení a naruší soustředění žáka. Důležitá je forma otázek i strategie jejich kladení. Nejistí žáci vnímají i řeč těla a tón hlasu pedagoga. Při ústním zkoušení je třeba umět pracovat i s individuálním tempem jednotlivých žáků. Jako alternativu k individuálnímu zkoušení navrhuji psychologové výstup před menším publikem, případně vzájemné zkoušení v trojici spolužáků.

žák ; učitel ; zkušební systém ; examinátor ; postoj žáka ; postoj učitele ; vztah učitel-žák ; pedagogická dovednost ; pedagogická psychologie ; ústní zkouška ; strach ze zkoušky ; ústní projev ; psychologie chování ; individuální přístup

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/471361>